

Novi Matajur

Leto V - Stev. 24 (120)
UREDNIŠTVO in UPRAVA
Čedad - Via B. De Rubeis 20
Tel. (0432) 71190
Poštni predel Čedad štev. 92
Casella postale Cividale n. 92

ČEDAD, 15.-31. decembra 1978
Autorizz. Tribun. di Trieste n. 450
Izdaja ZTT
Tiskarna R. Liberale - Čedad

Izhaja vsakih 15 dni
Posamezna številka 300 lir
NAROČNINA: Letna 5.000 lir
Za inozemstvo: 6.000 lir
Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska
Trst 11-5374

Odgovorni urednik: Izidor Predan
Quindicinale
Za SFRJ 40 ND - Žiro račun
50101-603-45361
» ADIT « DZS, 61000 Ljubljana,
Gradišče 10/II - Telefon 22 207

Sped. in abb. post. II gr./70
Poštnina plačana v gotovini
OGLASI: mm/st + IVA 14%
trgovski 100, legalni 200
finančno-upravni 150,
osmrtnice in zahvale 100,
mali oglasi 50 beseda

PREDSEDK VLADE ANDREOTTI SPREJEL ENOTNO DELEGACIJO SLOVENCEV V ITALIJI

Delegacijo sprejel tudi predsednik parlamenta Ingrao

«Rešitev manjšinskega vprašanja ni samo ustavna obveza, pač pa širi državnih interes. Ni torej dario države, pač pa bogatitev kulturnega pluralizma. Ne boste zaskrbljeni: ko se bomo prihodnjic videl, upam, da bo dokončno. Kaj naj torej storimo sedaj? Radi bi zaključili čimprej, niti nočemo zavirati razprave o že obstoječih osnutkih. Naj torej predložimo vladni osnutek ali popravke k obstoječim predlogom?»

Pridržujem si pravico sklepatis o tem, če je boljše predložiti vladni osnutek, ker bi imel veliko idejno veljavost. Ali pa naj vlada poseže z načelno izjavo. Važno je ne izgubljati časa...»

To so bile zaključne besede daljšega razmišljanja, s katerim je predsednik vlade Giulio Andreotti odgovoril na izvajanje enotnega slovenskega odposlanstva, s katerim se je dobro uro pogovarjal v svojem uradu v palači Chigi. Delegacijo so sestavljali sen. Jelka Gherbec (KPI), deželnji svetovalec

Drago Štoka (SSk), Marko Waltritsch (PSI), Boris Race (SKGZ), Marij Maver (SSO), Viljem Černo, Pavel Petričig in župnik Emil Cenčig iz kulturnega društva iz Beneške Slovenije.

Člani delegacije so predsednika vlade predvsem opozorili na dejstvo, da se poleg leta po zadnjem srečanju z njim vprašanja slovenske manjšine niso premaknila z mrtve točke. Dejansko so se razmere poslabšale, zlasti v Beneški Sloveniji.

Vladna komisija, ki jo je ustanovil Andreotti pred letom dni, dela počasi in slab in se ni soočila z manjšinsko stvarnostjo v krajih, kjer Slovenci živimo in delamo. Medtem pa se je v senatu začel »iter« zakonskih osnutkov KPI, Ssk in PSI.

Zato je delegacija zahtevala, naj posebna vladna komisija čimprej zaključi z delom. V ta namen naj vlada da ustrezna navdola svojim predstavnikom v komisiji, da bodo pozitivno sodelovali pri opredelitvi takih začetnih norm, ki bodo ustrezale zah-

tevam Slovencev. Vlada naj konstruktivno sodeluje v razpravi, ki poteka v pristojnih senatnih komisijah.

Delegacija si zato pričakuje, da bo zakon o zaščiti slovenske manjšine odobren pred začetkom volilne kampanje za evropski parlament.

Člani delegacije so namreč opozorili predsednika vlade, da bomo Slovenci edina slovenska komponenta nastajajoče združene Zahodne Evrope in prav bi bilo, če bi se Italija predstavila v tem okviru brez dolgov do preteklosti.

Člani delegacije, predvsem Benečani, so predsednika vlade opozorili na dejstvo, da beneški Slovenci tvorijo neštečljivo celoto skupaj s Slovenci na Tržaškem in Gorjškem in se bodo lahko razvijali le v okviru globalne zaščite. V tem pojmu je lahko zaobseženo tudi postopno uresničevanje, vendar le pod pogojem, da o tem odločamo sami.

Člani delegacije so omenili tudi dejstvo, da se kultura in cerkev čedalje bolj odpirata dialogu, nekatere politične sile pa se ne.

Temeljnega pomena pa je vsekakor odnos vlade in političnih sil, ki jo podpirajo, do najšibkejših, se pravi beneških Slovencev. Po tem odnosu bodo Slovenci in demokrati cenili vlado in njena stališča.

Andreotti je najprej poučil, da si je vlada z ustano-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Veseli božični prazniki in srečno Novo leto!

Incontro dei nostri Circoli con la DC di Udine

Con la pressante richiesta che la Democrazia Cristiana assuma anche in prima persona il problema della minoranza slovena nella giusta impostazione, venti rappresentanti delle associazioni slovene della Provincia di Udine, si sono trovati lunedì, 4 dicembre, presso

la sede provinciale della DC con il segretario sen. Toros ed il responsabile dell'ufficio gruppi etnici, sen. Beorchia.

L'incontro era maturato da un lato per l'iniziativa del prof. Cerno, responsabile delle associazioni slovene e dall'altro per quella dei sacerdoti sloveni, i quali avevano chiesto di parlare con la segreteria provinciale della DC.

A questo proposito va anche ricordato un articolo dell'ultimo numero del periodico interparrocchiale «Dom» in cui, sotto il titolo «Nuovo appello alla Democrazia Cristiana» i sacerdoti sloveni denunciavano «una situazione che si aggrava sempre di più, in occasione di ogni rinnovato attentato ai diritti naturali e alle giuste rivendicazioni della popolazione».

L'incontro era diventato quanto mai urgente sia per gli strascichi polemici sulle risposte dei comuni amministrati dalla DC alla commissione ministeriale sui problemi della minoranza slovena, che per i recenti passi della delegazione unitaria sloveni presso le massime autorità dello Stato, fra cui lo stesso presidente della Repubblica.

La lunga discussione a Udine, che si è protratta per oltre tre ore, è stata oltremodo franca ed ha messo chiaramente in luce la posizione delle associazioni slovene, che si muovono unitariamente per una legge di tutela globale in Parlamento e la posizione della DC, che si dichiara disponibile alla ricerca di una

maggiori unità; pur sentendosi vincolata da situazioni storiche che, al suo interno, pare abbiano ancora un peso.

«Siamo per la politica del confronto, siamo sempre per lo scambio delle idee, anche partendo da posizioni francamente diverse. Siamo aperti agli incontri, può darsi che ci divideremo, ma su tante cose possiamo lavorare per trovare punti di incontro fra noi...» Queste le dichiarazioni conclusive di Toros ai rappresentanti sloveni, che fanno pensare all'appello del prof. Cerno e quello dei sacerdoti abbiano trovato eco nella DC.

Cerno aveva chiesto, nel suo intervento introduttivo al dibattito, che la DC si renda più disponibile al dialogo con le associazioni slovene: «Un dialogo aperto e dinamico, che non si proponga solo limitazioni e fotografie della realtà ed il contenimento del problema sloveno a livello meramente ecologico», ma che, individuando i processi che hanno condotto alla situazione di fatto, si proponga di rispondere alle esigenze di giustizia degli sloveni della Provincia di Udine, mediante il loro pieno riconoscimento. Questo darà impulso alle iniziative di rinascita, di ricostruzione ed a quelle di carattere culturale che permettono alla comunità la più vasta ampiezza dei rapporti. «Non può essere — ha insistito Cerno — che voi non state sensibili a questi problemi e noi vi invitiamo a prenderli

(Continua in 2ª pagina)

Comunicato della Presidenza del Consiglio dei Ministri

Roma, 14 dicembre 1978

Il Presidente del Consiglio si è incontrato oggi a Palazzo Chigi con una delegazione dei cittadini sloveni della Regione Friuli Venezia Giulia, accompagnata dalla Senatrice Gherbez.

Il Presidente ha assicurato che la Commissione speciale creata lo scorso anno per l'esame dei problemi della tutela globale delle minoranze concluderà presto il suo lavoro, in modo da consentire al Governo la definizione di un compiuto schema di soluzione dell'importante problema, in stretto contatto con la Regione».

Nello stesso giorno la delegazione unitaria slovena è stata ricevuta anche dal Presidente della Camera dei Deputati, on. Pietro Ingrao.

Di questo incontro potrete leggere di più nel prossimo numero.

7. januarja 1979 ob 15. uri v gledališču Ristori v Čedadu.

DAN EMIGRANTA

Sodelujejo: Rezijanski citiravci, Pevski zbor »Planinka« iz Ukev, Keko in Ana, Mladi harmonikaši, Antona Birtič-Mečana, Beneško gledališče z dialektalno kompozicijo Izidorja Predana

«MODAR HLAPAC» režija Adrijan Rusta

Pozdravna govora bosta imela: gospod MARIO COLLI Predsednik deželnega sveta dr. VALENTINO NOACCO v imenu kulturnih društev.

Slovenska kulturna društva Zveza izseljencev iz Benečije

domenica 7 gennaio 1979 alle ore 15 nel Teatro Ristori di Cividale

GIORNATA DELL'EMIGRANTE

Partecipano: Violinisti resiani, Coro «Planinka» di Ugo Vizza, Checco e Anna, Giovani Fisarmonicisti diretti da Anton Birtič-Mečana, il Teatro della Benečija con la commedia dialettale di IZIDOR PREDAN

«SERVO SCALTRO» con la regia di Adrijan Rusta

Porteranno il saluto: sig. MARIO COLLI Presidente del Consiglio regionale dott. VALENTINO NOACCO a nome dei circoli culturali.

I circoli culturali e l'Unione degli emigranti della Benečija

PISMO SLOVENCEV PREDSEDNIKU REPUBLIKE

Ko je v torek 21. novembra sprejel v Rimu predsednik Republike Sandro Pertini enotno delegacijo Slovencev v Italiji, mu je ta izročila spomenico, ki se nanaša na vse naše probleme in jo danes zaradi njene važnosti v celoti objavljamo

Spoštovani gospod predsednik, obračamo se na Vas, ki ste kot predsednik republike najvišji varuh ustavnih listin, da Vas seznamimo z nekaterimi okoliščinami, zaradi katerih po tridesetih letih, odkar veljajo, niso bile uveljavljene tiste ustavne norme, ki jamčijo enakopravnost državljanov in posebno zaščito jezikovnih manjšin. To še posebej zadeva slovensko manjšino v Furlaniji - Julijski krajini.

Novembra 1975 sta Italija in Jugoslavijo rešili vprašanje meje in sta z vzporednimi sporazumi odprla pota novega prijateljskega sodelovanja na gospodarskem, družbenem, kulturnem in političnem področju. Obenem sta obe podpisnici sprejeli obvezno, da po duhu in črki lastnega notranjega prava, kakor tudi raznih mednarodnih aktov, rešita tudi vprašanje obeh narodnih manjšin.

Slovenska narodna skupnost v Furlaniji - Julijski krajini je z zadovoljstvom pozdravila osimske sporazume, ker odpirajo ugodne perspektive prebivalstvu obeh držav, ki sta v preambuli in v osmem členu sporazuma navedli proceduro ter način zaščite pravic zainteresiranih narodnih manjšin.

V tem duhu je delegacija predstnikov strank, v katerih delujejo Slovenci, in slovenskih organizacij Furlanije - Julijski krajine zaprosila in dosegla razgovor s

Andreotti sprejel Slovence

(Nadaljevanje s 1. strani)

vitvijo posebne komisije pričakovala konkretnih rezultatov. Ministrski svet pa je na seji, ko se je odrekel izdelanemu dekretu za izvajanje osimskoga sporazuma, poudaril pojem globalne zaščite, «Dekreta nismo odobrili prav zato, ker bi dekret lahko razumeli kot zanikanje globalnosti». Sedaj pa je važno, da zaključimo čimprej.

Sredi decembra bo Andreotti imel srečanje s predsednikom posebne komisije prof. Cassandrom, pozneje pa se bo srečal z vladnimi člani, da bi odpravili vsakršno drobnjakarstvo. Pri tem je izrecno izjavil: «Če imate dvome o politični volji, naj izginijo. Sam se bom zavezal za to».

V zvezi z delom posebne komisije je Andreotti najprej poudaril, da gradivo, ki ga je zbrala (in torej tudi anketa o beneških občinah) ne služi v statističnem smislu, pač pa ga je treba interpretirati v okviru splošne politične usmeritve. V tem smislu je koristna tudi ustrezna obvezna dežel.

Kaj naj stori komisija? Andreotti je mnenja, da mora zaključiti svoje delo v prvih mesecih prihodnjega leta. Kako? Lahko izdelal tekst zakonskega osnutka, ali pa samo osnovna načela, na osnovi katerih «lahko zakonodajni uradi vlade pripravijo predlog v roku 48 ur».

Za zaključek še nekaj spodbudnih besed: «Na rešitev teh problemov glejmo z večjim optimizmom, kajti položaj je znatno zrelejši kot nekdaj».

Po srečanju je tiskovni urad predsedstva vlade izdal krajše uradno sporočilo, v katerem je rečeno, da je Andreotti zagotovil, da bo posebna vladna komisija čimprej zaključila svoje delo in tako dala vladu možnost, da definira okvirno shemo rešiteve tega važnega vprašanja in to v tesnem stiku z deželom.

Stojan Spetič

predsednikom ministrskega sveta Andreottijem dne 9. 8. 1977, ko je predsednik vlade orisala zahteve slovenske narodne skupnosti, ki živi v Italiji. Kar zadeva omenjeno zahteve je delegacija predložila sledeče točke: zaščito slovenske manjšine na celotnem ozemlju, kjer živi in na katerem zgodovinsko prihaja do izraza, se pravi v tržaški, gorški in videmski pokrajini; polnopravno priznanje uporabe slovenskega jezika v treh pokrajiah; zaščito zgodovinskega in umetniškega bogastva, ljudskih izročil in razvoj kulturnih izmenjav; odpravo fašističnih zakonov, ki so uperjene proti etnični istovetnosti narodne manjšine; popolno rešitev raznolikih perečih vprašanj slovenske šole; njen avtonomijo in nujnost, da bi Slovenci razpolagali s šolami vseh vrst in stopenj, še posebej z ustanovitvijo slovenskih šol v videmski pokrajini; rešitev problemov kulturnih, rekreativnih, gospodarskih, družbenih, športnih in drugih ustanov in organizacij, kakor tudi njihovo zaščito in potrebna jamstva za njihovo dejavnost; potrebo po prisotnosti pravičnega zastopstva slovenskega osebja v javnih uradih, da se tudi konkretno uresniči pravica do uporabe slovenskega jezika v javni upravi; zaščito nacionalnih interesov slovenske manjšine v okviru družbeno-gospodarskega in urbanističnega načrtovanja ter ovrednotenje družbeno-gospodarskih pobud same manjšine; razpolaganje vodstvene ter upravne avtonomije javnih občin v slovenskem jeziku.

Delegacija je predsednik vlade opozorila tudi na dejstvo, da so tri politične stranke (KPI, PSI in Slovenska skupnost) predložile parlamentu zakonske osnutke za globalno zaščito slovenske manjšine in da je nestrankarska organizacija (Slovenska kulturno-gospodarska zveza) prav tako izdelala političen predlog reševanja perečih vprašanj.

Predsednik ministrskega sveta je sprejel zahtevo delegacije, naj imenuje posebno komisijo za proučevanje težke problema (komisija je bila dejansko imenovana 24. decembra 1977, vendar je v njej samo 5 Slovencev od skupnih 21 članov) in je poudaril, da rešitev omenjenega vprašanja ni težka, tudi če bi mu določilirok 3. oktobra 1978, se pravi 18 mesecev po ratifikaciji osimskoga sporazuma.

Pozneje, dne 15. julija 1978, je predsedstvo ministrskega sveta pravilno shemo odloka za ureditev osmoga člena osimskoga sporazuma, ki je vzel v poštev samo tržaške Slovence v splošni zajetu vseh aspektov problema. Nasprotno, pomenila je celo korak nazaj v primerjavi z že pridobljenimi pravicami. Zato so ga soglasno zavrnile slovenska skupnost in demokratične sile Furlanije - Julijski krajine, kateri pripadajo tudi tržaški in goriški Slovenci.

Gospod predsednik, prepričani smo, da razumete naše želje in pričakovanja. Še posebej želimo podariti našo osnovno zahtevo, se praviti celeviti globalni zaščiti naših pravic, ki naj v okviru pozitivnih pravnih norm, po črki in vsebin, določi politične, družbene, gospodarske, kulturne, šolske in verske pravice naše skupnosti na osnovi ustanovnih norm in vsebine podobnih ukrepov, ki so bili sprejeti za druge jezikovne manjšine v Italiji.

Brez celovite in globalne normative, brez posebne ureditev na osnovi organskega zakona, ki naj obravnava vse aspekte življenja in razvoja naše skupnosti, brez ozemeljskih ali vsebinskih razlik, ne moremo trditi, da je bila republiška ustava uresničena tudi za nas. Dru-

je izrazila tudi posebna komisija deželnega sveta Furlanije - Julijski krajine za izvajanje osimskoga sporazuma in po razvjetanem posvetovanju v naših krajih tudi parlamentarna komisija za izvajanje osimskoga sporazuma, ki jo predvideva člen ratifikacijskega zakona. Zaradi takega nasprotovanja je vladu odlok umaknila.

Tri leta po podpisu osimskih sporazumov moramo ugotoviti, da kar zadeva pravice Slovencev, niso bili storjeni pomembni koraki. Posebna komisija, ki je zadolžena za proučevanje slovenskih vprašanj in jo je imenovalo predsedstvo ministrskega sveta, ni dosegla v desetih mesecih od ustoličenja kakrsnegakoli rezultata in se še ni poglobila v bistvo problema. Zato smo se odločili, da se ponovno obrnemo na predsednika vlade, da bi sprejel našo delegacijo in prisluhnili naši zahtevi, naj komisija čimprej zaključi svoje delo in naj se v obeh vejah parlamentarne pricne razprava o zakonskih osnutkih, ki so bili že predloženi in o morebitnem vladnem zakonskem predlogu, če bo to zaključek dela komisije.

Tako smo se tudi odločili, da se obrnemo na Vas, gospod predsednik, da z Vašim ugledom posežete, kot najvišji varuh ustanov pri vseh pristojnih organih, da bi naši manjšini čimprej dosegla rešitev svojih problemov na osnovi ustanovnih norm, ki bi morale in morajo veljati tudi za slovensko skupnost.

Prepričani smo, da boste uslušali naše zahteve in opravili svojo vlogo, saj vemo, da ste v dejanskih dokazali prirvenost boju za osnovne pravice človeka, za demokracijo in proti vsaki krivici.

V tem okviru Vas želimo seznaniti z zaskrbljujočim in resnim položajem Slovencev v videmski pokrajini, ki že več kot stoletje pripadajo Italiji, ne da bi uživali niti najmanjše manjšinske pravice. Odrekoj jih pripadnost širi slovenski skupnosti v Furlaniji - Julijski krajini, kateri pripadajo tudi tržaški in goriški Slovenci.

Sprejmite, gospod predsednik, izraze naše hvaležnosti, našega globokoga spoštovanja in vsega našega zaupanja.

Gorenji Grmek - Sliko nam je dal Berto Beuzer, ki jo je hraničnik kakor relikvijo v Belgiji, kjer živi z družino

INCONTRO CON LA D.C. . . .

Continuazione dalla 1^a pag.

a cuore ed a risolverli. E' la vostra forza politica che vi impegnate ad assumere il problema di questa nostra comunita'.

Nella conclusione, Cerno aveva anche proposto che la delegazione regionale unitaria degli sloveni prendesse contatto con la segreteria della DC di Udine ed i parlamentari democristiani della Regione.

Il dibattito, nel quale si sono inseriti i responsabili della DC con proprie puntualizzazioni, ha toccato numerosi punti. Don Emilio Cencig: «Vorremmo che la DC cooperasse con noi, come già fanno altre forze politiche, per poter realizzare la parità giuridica degli sloveni in Italia».

Arch. Simonetti: «Bisogna riconoscerci non solo come comunità minoranza, ma vederne i più ampi orizzonti culturali». Don Marino Qualizza: «Con l'assimilazione della comunità slovena avremo una perdita di valori umani e cristiani. Se fa parte dei principi della DC farsi carico dei problemi delle minoranze, il vostro partito solleciti il governo ad attuare la costituzione». Bruna Dorbolo: «E' interesse delle donne della Benetton che i partiti realizzino le condizioni per il migliore inserimento loro e dei figli nella società, anche attraverso l'istruzione scolastica».

Don Cernet: «Ci dispiace che la DC non abbia superato l'eredità del passato». Prof. Petricig: «Se vi è davvero una visione dinamica della realtà, chiediamo quale è la proposta della DC, quale sarà il suo atteggiamento in parlamento e quali i suoi tempi di maturazione».

Prof. Crisetig: «Siamo qui a parlare non solo dei principi (in riferimento all'intervento teorico della "esperta" DC, Berlasso), ma delle loro concrete applicazioni». Don

S. Pietro al Natisone

I problemi delle Valli in un incontro dei sindaci con il presidente della provincia Englano

I sindaci delle Valli del Natisone hanno esposto al Presidente della Provincia, dott. Englano, i problemi più urgenti della zona: mense scolastiche, trasporti, servizio psichiatrico, assistenza sanitaria, strade provinciali e turistiche, cooperazione edilizia, turismo, istruzione e cultura, questi sono stati i temi toccati in particolare nell'incontro avvenuto venerdì scorso, 1 dicembre, nella sala del municipio di S. Pietro al Natisone.

All'incontro hanno partecipato anche il presidente della Comunità Montana, Macorig, il consigliere regionale Specogna ed i tre consiglieri provinciali della zona: Chiabudini, Napoli e Petricig, ed il consigliere Pascolini di Cividale.

Nei loro interventi, anche questi ultimi hanno puntualizzato le esigenze più rilevanti delle Valli, le quali si trovano attualmente in una posizione particolarmente interessante dopo la firma dei trattati di Osimo.

Il presidente Englano si è pertanto impegnato per la soluzione di alcuni problemi di carattere settoriale e tecnico, mentre quelli di natura più generale sono stati rinviati all'iniziativa della Comunità Montana, la quale — è bene rammentarlo — non ha certo brillato, come è stato ricordato da qualcuno, per dinamismo in merito al suo stesso ruolo programmatico.

Luca Clodig, ki ima sada 9 let, ima zmjeraj »balon« pod nogami. Al bo nova »promessa«, kakor Pierino Fanna, ki je blu glih takuo iz Klobiča? Mi mu želimo iz cjelega srca, da bi se takuo visoko uzdrigu

Tudi Predsednik Parlamenta Ingrao sprejel slovensko delegacijo

RIM — Po srečanju s predsednikom vlade je v svojem uradu na Montecitorio sprejel enotno slovensko delegacijo tudi predsednik poslanske zbornice Pietro Ingrao.

Srečanje je potekalo v sproščenem v prijateljskem vzdružju, h kateremu je prišel tudi Ingrao sam, saj je skušal biti čim bolj staren in realističen. Najbrž je najpomembnejši rezultat srečanja obveza, točneje Ingrao poziv enotni delegaciji, naj se še vrne in obdrži stik z vodstvenimi organi parlamenta. Skratka, naj skrbno in stalno zasleduje potek razprave o zakonih za našo globalno zaščito. Ingrao je delegaciji, ki mu je orisala trenutni položaj in probleme naše skupnosti, še posebej podčrtal izredni pomen enotnosti vseh Slovencev, kajti samo ta ima vpliv na politične in parlamentarne skupine.

«Nočem biti uraden», je dejal Ingrao, »saj poznam vaša vprašanja. Rešitev teh vprašanj so globoka obveza italijanske države in to zaradi bridičnih izkušenj iz časov fašizma, kakor zaradi jasnih ustavnih določil. To ni samo moje prepričanje, saj bi moral vsak predsednik parlamenta misliti tako. »Vsekakor», je dodal, »prištejte Slovencem moj topel pozdrav».

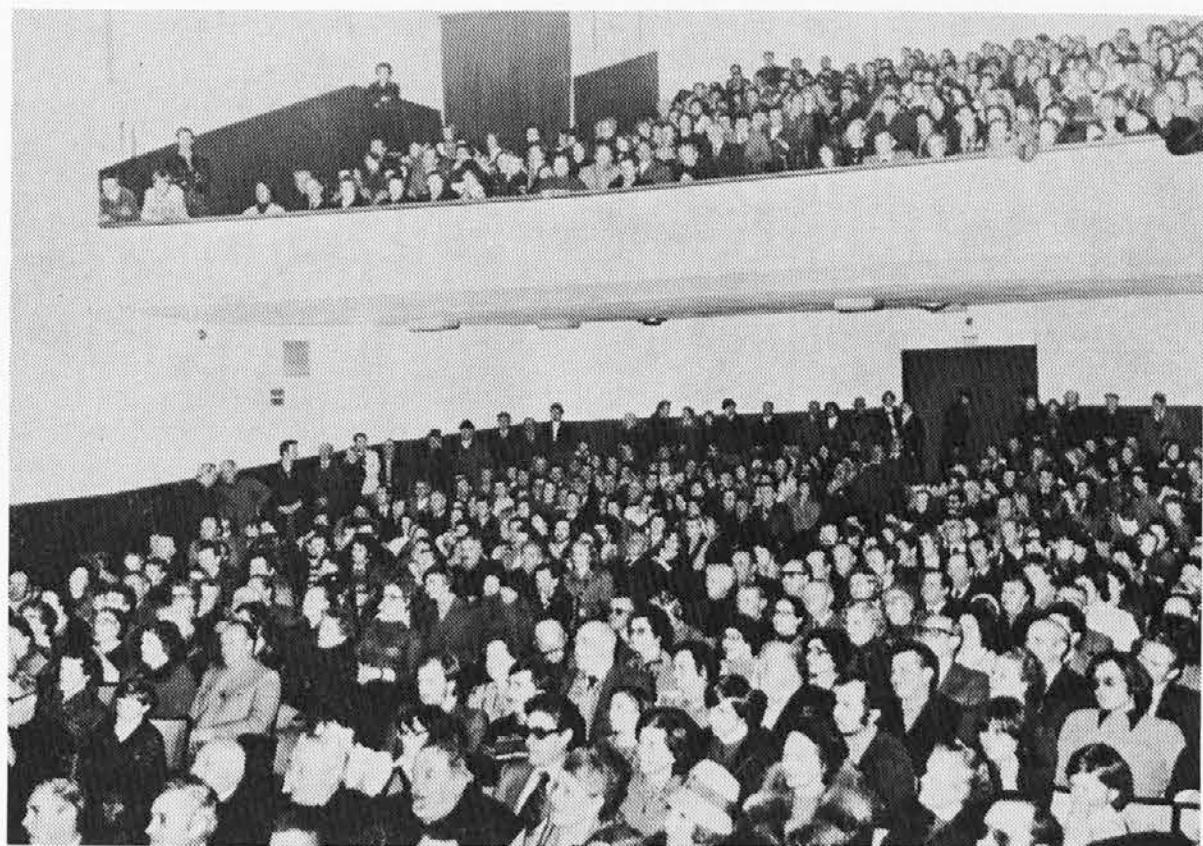
Ingrao je še posebej obravnaval vprašanja, ki so povezana s potjo zakonskih osnutkov skozi parlament do dokončne odobritve. Pri tem je poudaril, da je zelo važno, da bo vladu v najkrajšem šasu razčistila svoje dileme in se odločila, kako naj poseže. Zamuda pri tem bi lahko zelo negativno vplivala na pot zakonskih osnutkov.

Kar zadeva svoje pristojenosti je Ingrao obljudil, da bo spočil predsednikom posameznih komisij, da se je srečal z slovensko delegacijo. Če bi zakon o zaščiti slovenske manjšine prešel prvo polovico poti v senatu, kjer se je nekaj premaknilo, bo storil vse, kar je v njegovi moči, da tudi zbornica stori svojo dolžnost. Tedaj pa bo, po njegovem mnenju, potreben skoraj trajen in urejen stik z enotnim odposlanstvom Slovencev.

S to obvezu, ki dokazuje — kot je sam poudaril — njegovo zanimanje za pozitivno rešitev našega vprašanja, se je delegacija poslovila od predsednika poslanske zbornice.

St. S.

LETO 1978: NAŠE ŽIVLJENJE V SLIKAH

Pogled na dvorano «Ristori» v Čedadu ob letošnjem dnevu emigranta

DAN EMIGRANTA

V nedeljo 8. januarja je bil v teatru «A. Ristori» v Čedadu tradicionalni «Dan emigranta». Dvorana je bila nabito polna. Člani Beneškega gledališča so uprizorili Predanova komedijo «Zganjarji».

Beneško gledališče

7. aprila 1978 na tiskovni konferenci v Vidmu predstavljena listina o pravicah beneških slovencev

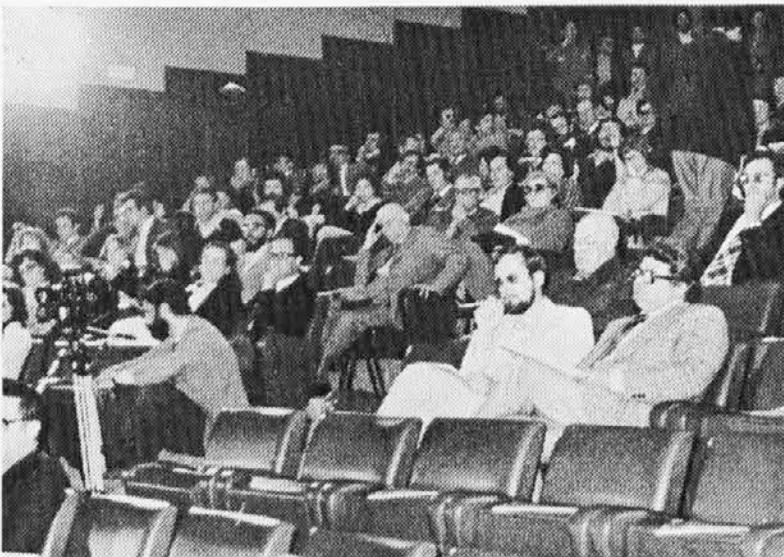
En del bralcev Novega Matajura posluša na srečanju v Čedadu kulturni program

100. ŠTEVILKA NOVEGA MATAJURA

Od 15. do 28. februarja je izšla 100. številka Novega Matajura. Zato priložnost se je zbralo v dvorani Hotel Roma v Čedadu veliko število bralcev in sodelavcev za praznovanje jubileja glasila beneških Slovencev.

8. marec praznik žena. Letos so naše žene svečano praznovale svoj praznik

KONFERENCA O MANJŠINAH V VIDMU

5. in 6. maja letos je bila v Vidmu konferenca o etnično jekovitih skupinah, ki jo je organizirala naša pokrajinska uprava. Na njej smo beneški Slovenci nastopili kot protagonisti in bili zadovoljni z njenimi rezultati.

Konferenca pomeni korak naprej za doseglo naših pravic.

Odkritje spomenika padlim v Topolovem. Sledila je manifestacija rezistence na Lesah

Nove hiše v Bardu darilo S.R. Slovenije

Za natečaj »Moja vas« je bila 2. julija velika kulturna manifestacija v Špetru

VOŠČIJO VESELE PRAZNIKE: AUGURANO BUONE FESTE:

OROLOGERIA
OREFICERIA
ARGENTERIA

URARNA
ZLATARNA
SREBRNINA

STRINGHER

PRODAJA TUDI ZLATO ZA ZOBE

CIVIDALE - ČEDAD, Corso Mazzini, 34
Tel. 71168

ALTA MODA:

Abiti da sera
Cocktail
Bijoux
Perle Majorca

VELIKA MODA:

Nočne obleke
Kocktail
Bijoux
Biseri iz Majorke

**GALLERIA D'ARTE
JOSE'**

CIVIDALE DEL FRIULI
PIAZZA PAOLO DIACONO, 11

(0432) TEL. 71196

Mir in ljubezen ter srečno Novo leto želi vsem umetniška

GALERIJA JOSE'

Del Medico Dante

33010 LUSEVERA - BARDO

Pittura
Carta da parati
Moquettes
Decorazioni
Rivestimento
plastico
«pietrificante»
facciate e interni

«Bajsanje»
Tapetni papir
za zid
Moquettes
Okrasi
«Okamenitev»
plastične prevleke

**Ell
Fogolar**
di Dario Battistig

Birreria
Tavola calda
Cucina tipica
locale
e tirolese

Najboljša vina in dobre reči za pod zob !

CIVIDALE - via Ristori 11 - Tel. 71565 - Chiuso il martedì

BC | KB

**BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA**

TRST, UI. Fabio Filzi, 10
Tel. centrale: 61-446/68-881 menjalni urad 68-727

Trattoria - Gostišče

Alla Frasca

OTTIMA CUCINA
DOBRA KUHINJA

CIVIDALE - ČEDAD - Stretta De Rubeis 10
Tel. 71270

BAR
ENOTECA
LINA DURIAVIG

Specialità vini e liquori nazionali ed esteri
Prodaja domaćih in inozemskih vin ter likerjev

CIVIDALE - ČEDAD Via Ristori 29 - Tel. 70674

**KMEČKA BANKA
BANCA AGRICOLA**

R. Z. Z. O. J. GORICA
UI. Morelli, 14 - Tel. (0841) 2206/2207
Telex 460412 Agrban

Vse bančne vsluge
Posli z inozemstvom
Nakup in prodaja tuje valute

**PRESSO L'OSTERIA
SILVANA VOGRIG**
di Clodig - telefono 72409

troverete sempre pronta la

tipica cucina locale con vini pregiati
Postreženi boste z dobro pijačo in jedačo

**Gubana
Vogrig
Gubanca**

TIPICO DOLCE DELLE VALLI DEL NATISONE
TIPIČNA SLAŠČICA IZ BENEČIJE

CIVIDALE - ČEDAD - Via Premariacco, 48
Tel. 70236

**FARMACIA
STRUZZOLINI**

S. Pietro al Natisone - Špeter - Tel. 727023

VOŠČIJO VESELE PRAZNIKE: AUGURANO BUONE FESTE:

**Grandi magazzini di
calzature e pelletterie
di Bruno Totolo**

ASSORTIMENTO - QUALITÀ - RISPARMIO

**Bruno Totolo:
Veletrgovina
za obutev in krvna**

VELIKA IZBIRA - KAKOVOST - PRIHRANEK

CIVIDALE - ČEDAD - Piazza della Resistenza
Telef. 73446

CONFEZIONI
KONFEKCIJE
VIDUSSI

CIVIDALE - ČEDAD
PIAZZA PICCO - Telef. 70051-70052

**BAR PIZZERIA
'AL CAVALLINO,**

DI GRAZIANO CRUCIL

CIVIDALE - Borgo S. Domenico, 28 - tel. 70742

NAJBOLJŠA "PIZZA" V ČEDADU

ALBERGO 'CIVIDALE,
di Faustino Zuanella
MATAJUR - Tel. 72101

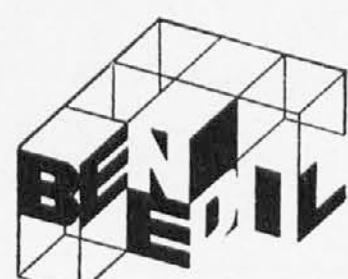
Cucina casalinga e ottimi vini
Domača kuhinja in dobra vina

BENEDIL

33043 CIVIDALE - ČEDAD
Via Manzoni n. 14
Tel. (0432) 70614

Impresa costruzioni
edili specializzata in:

Riparazioni antisismiche
Restauri
Tirantaggio
Iniezioni cementizie
Consolidamento
affreschi
Vendita case prefabbricate in c. a.

**UGO VOGRIG
& D'ANZUL**

Autosalone di vetture nazionali
ed estere nuove e usate
Nacionalni in inozemski
avtomobili

CIVIDALE ČEDAD - via A. M. Cavarzerani
Telef. 70027

Specializirano
gradbeno podjetje:

Antisizmična sanacija
Restavriranje
Vezanje zidov
Injektiranje zidov
Sanacija fresk
Prodaja
betonsko-montažne hiše

LETO 1978: NAŠE ŽIVLJENJE V SLIKAH

29.-30. julija Kamenica, tradicionalno kulturno srečanje med sosednimi narodi.

Mlada brieza 1978. Na nej so se učili tudi petja

Mladi briezi je sledila Barčiča moja. Otroci so se veselili ob jadranskem morju

22. oktobra je bil na Lesah Senjam beneške piesmi

29. oktobra je bilo v Taminesu praznovanje 10. obletnice ustanovitve Zveze slovenskih izseljencev

Bralci Novega Matajurja na Koroškem

Tudi naši kmetje so se udeležili protestne deželne manifestacije v Trstu
23. novembra 78

INTENZIVNO LETO ZA BENESKE SLOVENCE

Res intenzivno je bilo leto 1978 za življenje beneških Slovencev. Začeli smo ga z Dnevom emigrantov v Čedadu, katerega se je udeležilo nad tisoč ljudi. Februarja so se spet zbrali beneški Slovenci v Čedadu in praznovali 100. številko Novega Matajurja.

Ustanovljena je bila Zveza Beneških Žen in so 8. marca letos prvič praznovale svoj praznik na Čemurju.

5. in 6. maja je bila v Vidmu konferenca o manjšinah, na kateri je bil ugotovljen obstoj in življenskost naše narodne skupnosti.

Pri vsem delovanju, nismo pozabili na od potresa porušene vasi. Na dan 27. maja so bili izročeni v Bardu ključi novih hiš, ki jih je podarila Slovenija. (V soboto 16. decembra pa sta dodelili nove hiše v Bardu predsednik deželnega odbora Comelli in podpredsednik Izvršnega sveta SR Slovenije Dušan Šimigoj, ki jih je podarila SFRJ).

18. junija so odkrili v Topolovem spomenik padlim partizanom. Sledila je na Lesah velika partizanska manfestacija. V nedeljo 2. julija je bila v Šp

tru velika kulturna manifestacija otrok, ki so se udeležili načrta Moja Vas.

Klub slabemu vremenu se je v soboto 29. in nedeljo 30. julija udeležilo velika množica ljudi na kulturnem srečanju med sosednjimi narodi na Kamenici.

Od 17. do 26. avgusta se je udeležilo nad 150 otrok »Mlade Brieze«, od 26. do 2. septembra pa »Barčice moje« na Debelem rticu pri Kopru.

V nedeljo 22. oktobra je bil na Lesah Senjam beneške piesmi. Dvorana ni mogla sprejeti pod streho vseh ljudi. Zapetih je bilo naših novih deset pesmi.

Dne 29. oktobra je bilo v Taminesu, v Belijski, veliko praznovanje X. obletnice ustanovitve Zveze beneških emigrantov.

V nedeljo 19. novembra so bralci Novega Matajurja napravili izlet med koroške Slovence.

V torek 21. novembra je predsednik republike Pertini sprejel v Rimu enotno delegacijo Slovencev. V delegaciji so bili tudi trije predstavniki Beneške Slovenije.

V četrtek 23. novembra je bila v Trstu deželna manifestacija kmetov.

Beneški Slovenci so nosili na manifestaciji napise, s katerimi so zahtevali svje pravice.

Bilo je še na desetine važnih pobud in dogodkov v življenu naših društev, naše narodne skupnosti, ki pa žal, zaradi po-manjkanja prostora, ne moremo objaviti. Leto 1978 je bilo res intenzivno in pomembno za nas. Napravili smo dober korak naprej po poti, ki nas pelje do priznanja naših pravic.

V torek 21. novembra je predsednik republike Pertini sprejel v Rimu enotno delegacijo Slovencev v Italiji

Lep izlet na Koroško

Puno se nas je zbralno in njekšan je že začeu pjet: «Gremo na Štajarsko, gledat, kaj djelajo...» in čelegi Štajarska ni Koroška, smo mislili na Koroško.

Bla je nedelja 19. novembra 1978, ko smo zjutraj odpotovali iz Čedada in se peljali čez «Monte Croce», po cesti, ki je skor konfin med Benečijo in Furlanijo. Po kratkem potovanju smo paršli med gemonske ruševine (Kraji naribuj hudo prizadeti od potresa), nato smo nadaljevali vožnjo do Tarbiža. Po več kilometrih vožnje med karnijskimi gorami, na eni strani in slovenskimi na drugi, smo se ustavili u Kokau, na konfinu, da bi popili kafè. Obmejni organi so nam kmalu kontrolirali dokumente in bili smo v Avstriji.

Na avtobusih smo imjeli napise: «Berite in šrite Novi Matajur», ker je Novi Matajur organiziru izlet za svoje brauce.

V Avstriji se nam je hitro predstavila drugačna pokrajina: drugačen panorama od našega in usi smo ga občudovali. Šli smo po poti proti Celovcu ob lepem jezeru. Kar smo najbolj občudovali, je bilo na tisoče te dujih rac, ki so mirno plavale, medtem ko par nas, prav v tem cajtu, jagri use pobivajo, kar jim pride na mjeru puške. Naš namjen ni biu, da bi se ustavili tu, pač pa u Celovcu, da bi videli kraje, kjer živijo Slovenci v Avstriji. Končno smo paršli u Celovec: lepo, čisto in tiko mesto ob tisti uri. Hitro smo se počutili kot doma, ko smo slišali govoriti po slovensko! Usi smo ostali začuden, ko smo ogledovali lepote mesta, a predvsem smo bli radovedni, za zvedet, kaj imajo ti ljudje skupnega z nami, ker smo istega plemena. Govorili smo, kakuo je use lepo urejeno, kakše lepe preriye, lepe in nove hiše,

ne kot par nas, ki je use ena ruševina.

Natuo pa sem se jaz uparu in povjedu, da tudi par nas imamo hiše, še lepše in močnejše. Njekšan se je začeu smejet in je mislu, da pride ven en vic (barzeletta) gorna velike skale, ki so jih naši stari zložili skupaj, ko so zidali stanovanja.

Mi imamo lepe hiše, a kje so?

Ne, naše lepe hiše stojijo u Čedadu, v Vidmu, Manzanu, u Corno di Rosazzo in tako naprej, Bog ve kje. Zatuo so se drugi pogledali med sabo in so mi dali ražon in usi skupaj smo paršli do zaključka, da će bi ble use tiste hiše zazidane od Slovencev naših dolin na domaći, rojstni zemji, bi naša zemja ne bila tako opustošena in zapuščena, kakor je danes.

Ist, ki sem biu med parvimi, ki sem ukupu hišo med čedajsko planjavo, sem pomagu kupiti hiše tudi desetim drugih in morem povedati, da so usi, kot ist, gledali na dve stvari, prej ko so zaključili kupčijo: kakšne možnosti dela so v teh krajinah in če obstaja komoditeta, da se pošle sinove v šolo.

Večina od njih ni moglo zanimati ne problem dela, ne problem šolanja, zato, čeprav so bli šele mladi, so že imjeli penzion. Oni so se brigali za svoje sinove, da bi ne morali tudi oni, kakor njih starši, uzeti pod noge pot emigracije in tarpljenja.

Usi so žeeli kupiti hiše blizu Čedada im ker je bluo pouprševanje veliko, je tudi draginja ratuvala buj velika, a usedno so radi plačljali vič, samuo, da so ostali blizu svoje zemje, ki jim ni mogla dati kruha.

Toda zdaj varnimo se na izlet. Paršla je ura kosila. Nismo imjeli obedne težave se pogovarjat s kenerji in kenercami, ker je bla mijih

slovenščina puno podobna naši. Sli smo tudi obiskat svetišče-cerkev in britof, ki so bli blizu restavracije. Ustavil smo se in brali napise na kamnih grobov in smo ugostovili, da je bluo na teh kamnih napisanih več takih preimkov, ki so podobni našim.

Proti večeru, smo se napotili proti domu, polni pive, dobrega žganja, ki nam ga je ponudu župan Ogris in steklenic vina, ki smo ga bli prinesli od doma.

Za povarnitev smo zbrali drugo pot in spet smo mogli občudovati lepote koroške podrajine. Bli smo srečni in veseli, a u seh nas je bla samo ena muese: mi beneški Slovenci smo na slabšem, kot tisti, ki smo spoznali na Koroškom.

Bepi Floreancig

**S. LEONARDO
Soc. Pescatori Sportivi**

Venerdì 8 dicembre 1978, presso la trattoria da «Bepo», si è svolta l'assemblea di chiusura della pesca, con l'elezione del nuovo consiglio e per prendere visione alle modifiche apportate al nuovo Calendario di Pesca per l'anno 1979, modifiche che, la massa dei pescatori del nostro sodalizio non ha accettato per l'istituzione della Bilancia da pesca (rete) approvata con delibera del 30-11-78 dal consiglio dell'Ente Tutela Pesca F.V. Giulia.

E' stata immediatamente inviata una lettera di protesta da parte del Presidente del sodalizio ai responsabili dell'Ente al fine di tutelare il Patrimonio Ittico e la salvaguardia del pescasportivo. Saremo forse ascoltati questa parte di pescatori che nelle Valli del Natisone tanto si adoperano per salvaguardare lo sport della pesca?

Daniele Vogrig

Deželni kontribut za Dreko in Grmek

Dežela (Region) bo dala dreškemu komunu kontribut, ki bo znašu 14 milijonov in 500 taužent lir, za stroške, ki jih je umjela komunska administracija za prevoz šuolarjev. Le za prevoz šuolarjev bo dala dežela grmiškemu komunu kontribut za 23 milijonov lir.

Naši noviči v Dreki. O njih smo že pisali v Novem Matajurju od 1.-15. avgusta. Sedaj vam objavljamo sliko. Noviča sta Sergio Crainich in Daniela Zuodar. Sveti jim ponavljamo najboljše voščila

Konferanca Rečana o slovenskih problemih

U četrtak 7. decembra, so se člani društva «Rečan» zbrali u njih dvorani na Ljehu za pregruntat, kakua so naše občine iz Benečije mogle dat take odgovore Rimski Komisiji za slovensko manjšino u Italiji.

Za ljeuš se informjerat, so poklical gospoda Marina Qualizza iz Videmskega Seminišča, ki lepua pozna problem, on je z dvjemam besjedam vebrau tiste, ki so ble koranina od odgovoru naših administratorju.

Parva koranina je bla Kristjanska Demokracija, ki je za komune, ki so u nje roki, pripravila en dokument, za kateri so se prijel naši demokristjani, brez veliko študirat.

«Verde e pace nelle Valli del Natisone» :muormo ratat kot «zoo», ena indjanska riserva.

Druga koranina je bla tista od trikoloristu, ki so od Guaril takuo, kot da bli še pod fašizmom.

Trečja pa tista koranina, ki začenja sada imjet besjedo po naših dolinah, an je tista koranina od naših judi, ki se maltrajo in tučejo za obnovu Benečije.

Potle, ki so ugostovili, da so tele tri koranine donas pri naši tiste, ki se tučejo za dat Benečiji njek namjen za napri, so se člani društva «Rečan» zahvalili Grmiškemu odboru, zak je odgujavru rimski Komisiji pravično, četudi niso u Grmiški občini usi s tem zadovoljni, in kajšni gledajo možnosti

za «pogladit» tele pravice. Večina mladih članu je parnesla naprej tel problem in svetovala, kajne akcije bi muorlo pripraviti društvo «Rečan», za ne pustit tistem, ki tuole pripravijo, da bi šeenkrat strašli naše judi, brez da bi jin kajšan pomaga zastopit kakua greda pru reči. Misli so, da večina naših občanov je prepričano, da kar je jau naš Občinski Odbor, je resnica, pa ne bojo tuole tardil, če kajšan jih pride prašat «firme» za njek «referendum» al pa kjeck takega.

Zatua se muora kjeck napravit, za de naš judje bojo vjedli, zaki an za kaj se gre, ker adni guore in djelajo na no manjero in drugi pa use narobe.

Večina članov je bla ene misli: juden muora povjetat, da usak drjeu daje suoj sad, kar oni lepua vedo. U tridesetih ljetih, ki so komandjerat tisti, ki prašajo donas firme, njeso znal pokazat druge poti, ku tisto z valižo po svjete. Za naše judi njeso dost napravili.

Sada, ki majo komun u rokah tisti, ki se trudijo za obnovu Benečije, je že vič od njih ušafalo djelo doma in use tuole z namjenam, za se šerit, če se bomo usi dan druzega pomagal, brez obednemu uzet «penzion» al pa se predajat. Tale je naša pot in po teli pot bomo še enkrat oživjel našo majhano skupnost takua, da bo buojs za use.

A. C.

KRAS IN ĆEDAD

Praznovanje Sv. Barbare

Tudi ljetos so naši minatorji lepupo praznovali svojo pomočnico Sv. Barbaro: ena skupina na Krasu par Maurizi, druga pa u restoranu «Belvedere» u Madriulu, blizu Ćedada. Vseh skupaj je bluo parbližno 80 ljudi.

Po naših dolinah imamo še puno minatorju, ki bi lahko ustanovili svoje društvo. Oni imajo še marsikaj povjetat Benečiji, saj so puno dali za našo zemjo.

Zelimo jim, da bi usi učakali drugo Sv. Barbaro in da bi jo skupaj praznovali.

Slovenski misal za videmskega nadškofa

Skupina beneških duhovnikov je, na 14.12. ljetos, podarila videmskemu nadškofu A. Battistiju **Slovenski misal**, v znak hvaležnosti za use, kar je on naredil v prid naši slovenski skupnosti.

Nadškof je bil zelo vesel tega darila, ki ima tudi veliko bibliofilsko urednost ter izrazil beneškim duhovnikom vso priznanje za njihovo delo med našimi ljudmi; povedal jim je, da želi še bolj poglobiti in razčistit slovensko problematiko najprej med vsemi duhovniki, ki delujejo v Špetrskem dekanatu in kasneje tudi z verniki z vso odkritosčnostjo in predvsem v duhu 2. Vatikanskega cerkvenega zbora. Posvetilo na prvi strani misala se glasi: «Slovenski domači duhovniki videmskemu nadškofu Alfredu Battistiju za vso pomoč, ki nam je dal, da se ohrani služba Božja po naših cerkvah v slovenskem jeziku». Sledijo podpisi.

PIŠE PETAR MATAJURAC

Kakuo je Tinac molu Očenaš

marajnah».

Tinac gleda in gleda, pa ne more ušafat steklence.

«Hudičja ušaf tle, ne steklence, fardamane babe, ti use prekrivajo».

Odpre drugo marajno in u roki se mu znajde steklenca z žganjam.

«Cast bodi Bogu očetu, sinu in Sv. Duhu...».

Zadere: Klu, klu klu. Odloži steklenco u marajno.

«... Takua naj bo za sada an za vekomaj. Amen!».

Takuo je bluo Tinacove molitve konac, pa tuo se je usak dan ponovilo, a tle začemo sada o njem drugo kratko zgodbo.

Tinaca so imjel radi gospodje famoštri, ne samuo zatuo, ker je biu pobožan, pač pa tudi zatuo, ker jim je znu kajšno debelo povjedat.

Njekega dne je gospod famoštar iz Les, Pre Pieri, paršu po berarnjo na Gorenje Bardo. Pred Majacovo hišo se je biu zapledu, zapoteku u njek obalast kaman. Glih u tistem momentu se je paraku na pragu hiše Tinac, ki je — pozabu sem se prej povjedat — no malo jecu.

«OOooogogospud nununac, kaaaj ste se mu prevrječ? Kasaj ste mu past?»

«Ja, sem mu past. Bruzar, da je biu Buog tle, da me ja pardaržu, čene sem biu nuos ubu!».

«A, dodočro, dadada vas je papardaržu. Mimisl u prit papardaržavat, pa jeje bibiu Bbbbuog bbuj nanagu kukuku ist!».

Ga je podražu Tinac.

Pre Pieri je biu no malo jezan, ker se mu je Tinac pokvarju, zatuo mu je ostro jau:

«Tinac, poberite kamunje, naredite no malo čednost tle to!».

Tinac mu je hitro odgovoril: «Gogospud, vvvi ste hodou pupino ljet u šuolo, al vavas njeso ninikdar nana vadli, dada se muora, človekogniti kamunu, ne kaman človjeku, ker on ni hodu u šuolo!».

Na tuole se je gospod zasmejau an šu u Majacovo hišo, Tinac pa je šu u kljet po dobro bučo vina, ki sta ga popila in ostala dobra parjatelja, kot prej.

INVESTIMENTI

Come tutti sanno, se non si piantano le viti, non si raccoglie l'uva e non si avrà il vino.

Per avere in futuro, è necessario fare oggi. E fare, costa. Fare, senza averne un utile immediato, significa investire.

Una delle ragioni fondamentali, se non la ragione, per cui nella Slavia non c'è oggi sufficiente reddito, cioè posti di lavoro, è che, negli ultimi trenta anni, gli investimenti sono stati praticamente nulli.

Quali sono le prospettive per il futuro?

Buie. Se non interviene, con un massiccio stimolo, qualche forza esterna, dubito che la situazione attuale possa mutare. Potrebbero intervenire praticamente, con finanziamenti, le Comunità montane, la Provincia e la Regione attraverso la «Friuli».

Le Comunità oggi, hanno la possibilità finanziaria di intervento. Probabilmente manca la volontà o, forse, il coraggio di iniziare. Certo, oggi non si può cercare il pretesto nella mancanza di fondi.

La Provincia può contribuire, praticamente, a creare delle zone in cui si inizi ad investire, come ha fatto in altre parti della provincia.

Rimane la regione. Riporto qui di seguito un brano dell'organo ufficiale della Regione dell'11 novembre.

«I nuovi insediamenti (parla di Romans d'Isonzo n.d.r.) industriali sono stati promossi da un gruppo privato di origine friulana.

All'iniziativa per la realizzazione delle due fabbriche ha dato il suo apporto la Finanziaria regionale «Friulia» come partecipante al capitale sociale. È previsto l'assorbimento di circa duecento unità lavorative».

Perchè non si può fare qualcosa di analogo nella Slavia?

F. B.

KAJ SE JE ZGODILO PO NAŠIH DOLINAH

Dve kaseti: Beneška Slovenija včeraj in danes

Radio Koper - Capodistria in ZTT iz Trsta bosta v sredo 27. decembra svečano predstavili dve kaseti iz naših krajev, pod naslovom: «Beneška Slovenija včeraj in danes». Kaseti je pripravila RTV Ljubljana in bo v njih predstavljena ljudska ustvarjalnost iz Vzhodne in Zapadne Benečije.

Poleg posameznih pevcev in pevk ter skupin, bo v prvi kaseti predstavljen naš znameni godec Ližo Juša iz Petjaga. V drugi kaseti pa so posneti naši pevski zbori: Rečan, Nediški Puobi, zbor iz Sv. Lenarta, Pod Lipo iz Barnasa ter naša popularna mlada pevka Keko in Anna. Vse te pesmi je posnela ekipa radia Koper, ki jo vodi našim bralcem znana novinarka, Vesna Čehovin.

Nekaj teh pesmi, pa tudi veselih dogodivščin iz naših krajev boste lahko poslušali v sredo 27. decembra, ob 16.45. uri po radiu Koper.

Svečana predstavitev kasete bo prav tako v sredo 27. decembra zvečer, v dvorani gostilne Oballa na Jeronišču.

Beneški Slovenci moramo izraziti svoje zadovoljstvo in počivali vsem tistim, ki so delali in kakorkoli prispevali, da je prišlo do realizacije teh kaset, preko katerih bo vsa slovenska javnost in ne samo slovenska, zvedala za ljudsko kulturo in ustvarjalnost naših ljudi.

Kaseti boste lahko naročili tudi na uredništvu Novega Matajurja.

SREDNJE

POLICA

Umaru je Gino Qualizza, Peku po domače. Rodiu se je na 18.5.1940. Umaru je na 17. nov. 1978, na naglim. Počopali pa so ga na 23. nov. u Anversa (Belgio), kjer je djelu an živeu. Zapusti mamo, sestre, brate an navuade. Njega nagla smrt je use pretresla, ker je biu nimar zdreu an veseu. Al ne bo belgijanska zemja še si-

Dielo je prau lepou in mojstarsko napravila firma Benedil iz Čedad, kateri se prisarčno zahvaljuje tudi Tarčmunska fara. Ta impreza je namreč popravila tudi okolico cierke Sv. Ivana takuo, de je vas prestor okuone farne cierke dobiu novo, še buj privlačno in arti-

O tem smo pisali že dva krat. Zavojo nevarnost je bla «passerella», po kateri so hodili ljudje par nogah, tisti iz Ošnjega u Gorenjo Mjerso in tisti iz Mjerse u Ošnje, zaparta.

Zadnji komunski konsez je sklenu, da bojo ta leseni čezrečni prehod postrojili,

stično podobo. V oba britofa je bla spejana tudi voda, kar je bluo zelo nucno in prepotrebno.

Kamun misli postrojiti tudi britof v Matajurju; tam pa so nastale težave, ker je britof premajhan in ga je trjeba arziriti; za take diela pa so potrebeni posebni permisi, zato bo trjeba še čakati, priet ku se začne popravilo: gih taki problemi so nastali z asfaltiranjem komunalne ceste iz Jeronišča do Mašer; naši administratorji pa upajo, da tudi dojelo se začne že prihodnje ljetu.

(Region). Ljudje zainteresirani vasi so zlo veseli in so zastopili, da će češk kaj imjet, muoraš uekat in pi-sat.

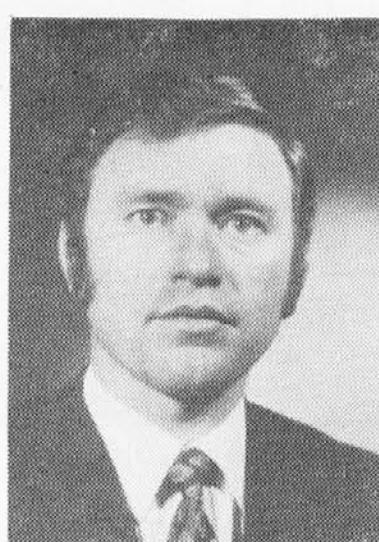
zemji, ob ženi - materi Argentini. Njega pogreb je biu u petak 8. decembra u Topolovem.

Usem družinam dragih rajnkih naj gre naša tolažba.

Na dnevnom redu (ordine del giorno) je bluo vič problemov, o katerih so diskutirali. O tem smo že pisali u zadnji številki Novega Matajurja.

Sada zapišemo dobro novico za use naše doline. Na seji Gorske skupnosti so sparjeli načrte (progetto) za zgraditev 64.050 km pujoških poti (piste interpoderali), kar bo valoriziralo naše kmetijstvo in hosti. Djelelo bo finansirala dežela (Region) in bo košalo 480 milijonov 708 taužent in 800 lir.

Zgradili bojo tele ceste:

DOL. TARBI

Rodila se je na 22. oktobra na ljepa čičica, imenoma Elisa. Tata je dott. Claudio Duriavig, Drejužu iz Dolenjega Tarbia. Je zlo poznan, ker djela u naših društvih. Mama je Berto Antonietta in prej ko je oženila Claudia, je živjela u Milanu, sada pa žive usi kupe u Srednjem.

Mali Elis želmo puno sreče in lepo prebivanje življenja med nam.

SOVODNJE

Sovodenjski komun je napravil v zadnjih treh letih že puno javnih diel (opere pubbliche); na štejemo samo te glavnje: igrišče za balon, nov britof v Mašerah, razsvetljava (illuminazione) vseh vasi, kanalizacija in asfaltiranje cest, zadnje cajte pa je poskarbeu, de se popravijo, modernizirajo in polieušajo britofi na Tarčmunu in v Čeplešiščah.

Dielo je prau lepou in mojstarsko napravila firma Benedil iz Čedad, kateri se prisarčno zahvaljuje tudi Tarčmunska fara. Ta impreza je namreč popravila tudi okolico cierke Sv. Ivana takuo, de je vas prestor okuone farne cierke dobiu novo, še buj privlačno in arti-

Podbonesec

Praznik jagru u Podbonescu

Tudi ljetos so se jagri iz Podbonesca zbrali na svojem tradicionalnem prazniku u cerkvi Sv. Andreja, bližu Gorenje Vasi.

Po maši, ki jo je daroval gospod Dobrbo iz Sv. Lenarta, ki je tudi on dobar jagar, so se zbrali okuole dobro obloženega ražnja (griglia), iz katerega je lepou dišalo pečeno mesuo. Bluo je tudi puno dobrega vina. Jagri so začeli prepevati naše pesmi, se veselili in tudi sezici so se veselili, ker tisti dan bi ne bli mogli nekateri ustreliti še činghiala ne. Drugače pa so imjeli podbonecji jagri letos kar dobro leto. Zatuo so se zahvalili Sv. Andreju.

SV. LENART

OSNJJE

Postrojili bojo «passarello» čez rjeko

O tem smo pisali že dva krat. Zavojo nevarnost je bla «passerella», po kateri so hodili ljudje par nogah, tisti iz Ošnjega u Gorenjo Mjerso in tisti iz Mjerse u Ošnje, zaparta.

Zadnji komunski konsez je sklenu, da bojo ta leseni čezrečni prehod postrojili, zatuo bo dala denar dežela

GRMEK

So nas za zmjeraj zapustili

U Topolovem je 29. oktobra umaru Genio Gariup Drejonu po domače. Imeu je 70 ljet.

Rajnik Genio u zadnjem cajtu ni mu hodiš h maši, pa je usako nedeljo poslušu slovensko mašo po radiu iz Trsta in potle pa še našo oddajo (tražmision) Nediški zvon.

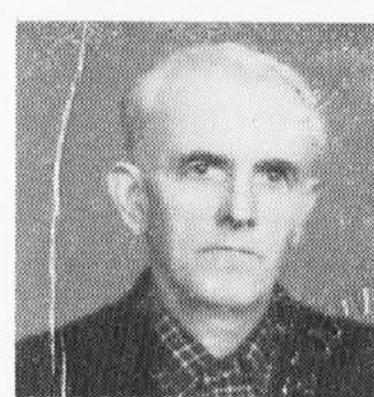
U četrtak 30. novembra je na hitro umaru Renato Vogrig - Marjanen iz Dolenjega Barda, imeu je 47 ljet.

Rajnik Renato je živeu sam, ker so mu u kratkem cajtu umarli brat, mama in tetka.

Tudi Primosig Mirko Glavinu iz Hostnega je na hitro umaru. Imeu je 44 ljet. Biu je minator in pred kratkim se je varnu iz Belgije z invalidskim penzionam. Tudi njege dva brata, Toni in Berto sta mlada umarla in tudi ona dva sta djelala u Belgiji.

U Paviji pri Milanu je umaru u špitalu Gariup Giovanni - Kuoščanu iz Toplovega. Imeu je 80 ljet.

Na dan 14 avgusta 1977 mu je umarla žena Argentina in da bi ne ostu sam doma, ga je sin Alberto uzeu na svoj dom u Varallo (Vercelli), kjer je živeu, dokjer ni zbolel. Zahrbtna boljezan ga je hitro spravila u smart. Sinovi, ki so po svetu, so želeli, da bi počivu večno življenje u domači

Rajnik Giovanni Gariup

Zgradili bojo puoške ceste (interpoderali) za urjednost 480.708.800 lir - Načrti (progetti) so bli sparjeti na zadnji seji Gorske skupnosti nediških dolin

U četrtak 30. novembra so se zbrali na ašsembleji u Špetru konselirji Gorske skupnosti nediških dolin.

Komun Tavorjana

- 1) Mažerola - Lazic
- 2) Tamora - Kala
- 3) Pontarini - Kolored

metrov 400
» 2.800
» 1.500

Komun Čedad

- 4) Casali Brosadola - La Fratta
- 5) Bonifika v Prešnjem - Monte Guardie

metrov 2.300
» 1.000

Komun Špeter

- 6) Hljeva - Barnas
- 7) Klančič - Klenje
- 8) Koreda - Tarpeč
- 9) Bardca - Hlasta

metrov 1.200
» 700
» 1.200
» 3.100

Komun Podbonesec

- 10) Dolenji Marsin - Stari malen
- 11) Bjača - Komunja
- 12) Pačejda - Štala - Cjak - Klanebra

metrov 1.200
» 1.900
» 2.200

Komun Sovodnje

- 13) Sovodnje - Kuosta
- 14) Starmica - Nadina
- 15) Mašera - Kau - Zavuod
- 16) Trčmun

metrov 1.300
» 1.000
» 2.700
» 1.250

Komun Grmek

- 17) Škarje - Sv. Martin
- 18) Kodarjana
- 19) Klodič - Senoviki

metrov 2.200
» 3.500
» 2.050

Komun Dreka

- 20) Laze - Kodarjana
- 21) Laze - Podkoleno

metrov 2.200
» 1.000

Komun Srednje

- 22) Zakolačan - Idarja
- 23) Gnidovca - Globič
- 24) Raune Znamanje - Duge

metrov 2.000
» 2.100
» 2.900

Komun Sv. Lenart

- 25) Zamir - Seuce
- 26) Seuce - Dolenji Tarbi
- 27) Černica - Komunja
- 28) Utana - Križišče Špik

metrov 2.200
» 3.200
» 1.500
» 2.550

Komun Prapotno

- 29) Podklanac - Idarja
- 30) Bordon - Dolenji Tarbi
- 31) Križišče Bordon - Tarbi - Barda
- 32) Kodromaci - Čubric
- 33) Kodromaci - Sv. Miklavž
- 34) Kodromaci - Oborča
- 35) Oborča - Snica - Sv. Miklavž

metrov 600
» 2.300
» 1.500
» 1.600
» 1.450
» 2.200
» 1.150

skupno metrov 64.050

La ditta

ZF ZUFFERLI FIORENZO & C.

è a Vostra disposizione per:
tiranti per case danneggiate dal terremoto
ringhiere
serramenti e altre lavorazioni in ferro

Prezzi modici

Liessa di Grimacco

FALEGNAMERIA-MIZARSTVO

PLANINA

(Joško - Giuseppe Cucovaz)

E' a Vostra disposizione per tutti i lavori di falegnameria

Je na vašo razpolago za vsa mizarska dela

Via Roma
Špeter - S. Pietro al Natison - Tel. 727131

Assume operai :

- Capisquadra
- Carpentieri
- Muratori

Išče delavce :

- Delovodje
- Tesarje
- Zidarje

CIVIDALE - ČEDAD - Via Manzoni n. 14 - Tel. (0432) 70614

